

Truckkörning i Handeln

Dokumentet beskriver hur bedömning av arbetstagarens kunskaper samt tillståndsgivning för truckkörning kan utföras för att säkerställa säkerhets- och arbetsmiljöaspekter.

Dokumentet baseras på Arbetsmiljöverkets författningssamling, Användning av truckar, som träder i kraft den 1 juli 2007.

Innehållförteckning:

- 1.1 Definition av truck
- 1.2 Lagstiftning
- 1.3 Kunskap
- 1.4 Utbildning
- 1.5 Kursplan
- 1.6 Kursdokumentation/utbildningsintyg
- 1.7 Körtillstånd
- 1.8 Minderåriga
- Bilaga 1 Dokument "läroplan"
- Bilaga 2 Körtillstånd

1.1 Definition truck

En truck är en "självgående arbetsutrustning avsedd med gaffelarmar etc. lyfta, sänka och bära gods inom ett begränsat område...".

Det finns både truckar som föraren åker på och truckar som har drivning på åkrorelsen och leds av en gående förare.

1.2 Lagstiftning

Arbetsmiljölagen ställer krav på att arbetsgivaren ska bedöma om arbetstagarna har tillräcklig kunskap för att utföra sina arbetsuppgifter. Arbetsmiljöverkets författningssamling, Användning av truckar (AFS 2006:5), förtydligar Arbetsmiljölagens krav.

1.3 Kunskap

Enligt AFS 2006:5, får en truck bara få framföras av den som har dokumenterade teoretiska och praktiska kunskaper för att använda den säkert. Om en truckförare har kört truck i ett antal år får arbetsgivaren bedöma om truckföraren har erforderliga teoretiska och praktiska kunskaper.

Truckförare som inte har tillräckliga teoretiska och/eller praktiska kunskaper ska arbetsgivaren låta utbilda.

Den som på uppdrag av arbetsgivaren leder och övervakar arbetet med truckar skall ha den kunskap och information som behövs för att kunna bedöma att arbetet utförs på ett säkert sätt.

1.4 Utbildning

Utbildningens mål är att truckföraren erhåller erforderlig kompetens. Utformningen av utbildningen i form av teoretisk genomgång och praktisk tillämpning kan variera, beroende på förkunskaper och utbildningens genomförande.

Utbildningen kan genomföras i egen regi eller via utbildningsföretag.

Utbildningen avslutas normalt med ett teoretiskt och praktiskt test. Utbildaren ska med sin kompetens kunna avgöra när eleven uppnått de mål som erfordras. Utbildningsbevis utfärdas till de elever som utbildaren godkännt.

Utbildningsföretag erbjuder även utbildningar som riktar sig till interna truckutbildare som i sin tur ska utbilda truckförare på arbetsplatsen.

1.5 Kursplan

Den som utbildar för att uppfylla kunskapsmålen ska ha en kursplan för genomförandet. Innehållet kan variera beroende på förkunskap hos den som ska utbildas och vilken typ av truckar som utbildningen gäller. Kursen ska avslutas med en bedömning av elevens kunskaper.

1.6 Dokumentation kunskaper/ utbildningsintyg.

- Har eleven avlagt ett prov med godkänt resultat och utbildaren bedömer att eleven erhållit erforderliga kunskaper dokumenteras det i ett utbildningsintyg (sk truckkort). Vem som utbildat och utfärdat intyget anges.
Utbildningsintyget bör innehålla uppgifter som klarlägger vilka kunskapsmål som uppnåtts och det bör framgå vilka typer av truckar som använts vid körövningarna (ett alternativ kan vara att ange låglyft respektive höglyft samt maximal vikt som trucken haft).
Avsikten är att ge nuvarande och kommande arbetsgivare ett underlag att bedöma kompetensen.
Kopia på utbildningsintyg dokumenteras i respektive anställds personalakt eller på annan lämplig plats.

- När arbetsgivaren bedömer att arbetstagaren (truckföraren) har erforderliga teoretiska och praktiska kunskaper pga gedigen erfarenhet av truckkörning kan det dokumenteras enligt nedan:

Person A har framfört trucktyp Y i X antal år. Person A har både de praktiska och teoretiska kunskaperna som erfordras för sina arbetsuppgifter.

Person A är väl införd i hur trucken ska hanteras och hur förekommande laster får lastas, staplas och transporteras. Arbetsgivaren bedömer att person A utför arbetet på ett säkert och ansvarsfullt sätt.

.....
namn
Arbetsgivarföreträdare

1.7 Kör tillstånd

Ett körtillstånd ska utfärdas av arbetsgivaren för den som ska framföra truck.

Arbetsgivares bedömning baseras på bl a individens kunskaper, lämplighet och erfarenhet för uppdraget. Arbetsgivaren ska informera truckföraren om de regler som gäller på arbetsplatsen såsom underhåll- och batteriladdningsinstruktioner, eventuella begränsningar var truck får framföras, avspärrningsinstruktioner, hur ställagen får belastas, uppställningsplatser, staplingsregler, hantering av kemikalier och brandfariga varor etc. Ett exempel på körtillstånd finns att tillgå i bilaga 2.

1.8 Minderåriga

Enligt arbetsmiljöverkets regler om minderåriga (under 18 år) är det förbjudet för minderåriga att framföra lyftande truck. Undantag finns om totalvikten är under 2 ton och om arbetet sker under tillsyn av instruktör. För fullständig information se bilaga 1 i Arbetsmiljöverkets författningssamling AFS 1996:1, Minderåriga.

Dokumentet är utformat som en läroplan avsedd att säkerställa säkerhets- och arbetsmiljöaspekter.

En läroplan tjänar som vägledning över vilka områden som ska beaktas i avsikt att ge erforderlig kompetens. Läroplanen riktar sig mot att vägleda om vilka kunskapsmål som är viktiga.

Utbildningen är en del av kunskapskraven.

Den kunskap som dokumentet utgår ifrån regleras via föreskriften, AFS 2006:5. Kraven gäller säkerhet och arbetsmiljö.

Indelning i olika typer av truckar

Truck (generell)

De mest förekommande truckarna i handeln brukar delas upp i två kategorier.

Kategori A (låglyftare) och B (höglyftare).

Truck (övrig)

Motviktstruck tyngre än 10 ton.

Exempel på mål som anger vilken kunskap som behövs.

- **Förstå** risker förenade med truckens konstruktion och framförande
- **Klara av** att manövrera aktuell trucktyp på ett säkert sätt.
- **Kunna utföra** stapling, lastning/lossning och transporter med trucken.
- **Känna till** olika trucktyper, arbetssätt och användningsområden.
- **Känna till** förutsättningarna för olika godshanteringsprinciper.
- **Känna till** olika lagrings- och staplingsprinciper.
- **Känna till** föreskrifter relaterade till "Användning av truck".

Exempel på delmål som ska uppfyllas.

- **Förstå** risker förenade med truckens konstruktion och framförande
Tyngdpunkt, tyngdpunktsavstånd, centrifugalkraft
Lyfthöjder, klassad last, tillåten last
 - **Klara av** att manövrera aktuell trucktyp på ett säkert sätt.
Framförande av truck på säkert sätt, fri sikt, backning, underlag, lutning,
Framförande inomhus, utomhus, avspärning, trafikvett och regler
 - **Kunna utföra** stapling, lastning/lossning och transporter med trucken.
 - **Kunna utföra** laddning och underhåll av batteri på ett säkert sätt
 - **Känna till** aktuella trucktyper, arbetssätt och användningsområden.
Olika konstruktionsprinciper, drivkällor, transmissioner, styrning, bromsar
Lyfthöjder, klassad last, tillåten last
 - **Känna till** förutsättningarna för olika godshanteringsprinciper.
Lastning och lossning, enhetslaster, pall, container, låda, pallkragar, krympplastning
 - **Känna till** olika lagrings- och staplingsprinciper.
EUR-pallen, pallställ
 - **Känna till** föreskrifter relaterade till "Användning av truck".
Regler som berör framförandet av truck
Olycksfallsrisker
- (exempel hämtade från TLP2)

KÖRTILLSTÅND FÖR TRUCK

Detta tillstånd gäller för

Namn

Personnummer

Företag

Avdelning

som berättigas köra

- Plocktruck, låglyftande
- Ledstaplare
- Låglyftande åktruck, stående/sittande
- Låglyftare
- Drag-/Flaktruck
- Motviktstruck <10 ton
- Åkstaplare, stående/sittande
- Skjutstativtruck
- Plocktruck, höglyftande
- Smalgångstruck
- Fyrvägstruck
- Motviktstruck >10 ton
- Annan truck, ange typ.....

Inom område.....

Eventuella villkor:.....

Föraren uppfyller de teoretiska och praktiska kunskapskraven enligt Arbetsmiljölagen och Arbetsmiljöverkets föreskrifter, AFS 2006:4, om användning av truckar. Föraren har även kännedom om gällande trafikregler och har informerats om företagets interna regler och förutsättningar relaterat till truckkörning.

**DETTA TILLSTÅND GÄLLER TILLSVIDARE OCH KAN ÅTERKALLAS AV ARBETS-
GIVAREN MED OMEDELBAR VERKAN**

Ort:.....

Datum:.....

Ansvarig utfärdare:.....

Föraren:.....

Originalet förvaras hos:.....

Kopia till truckföraren